

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

PL. ÚS 4/2015-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí pléna 14. januára 2015 predbežne prerokoval sťažnosť Strany maďarskej komunity – Magyar Közösség Pártja, Čajakova 8, Bratislava, zastúpenej advokátom JUDr. Ing. Ivanom Katonom, LL.M., G. Czuczora 4, Nové Zámky, ktorou namieta nezákonnosť volieb starostu obce Svätý Peter a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Svätý Peter konaných 15. novembra 2014 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Strany maďarskej komunity – Magyar Közösség Pártja **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 26. novembra 2014 doručená sťažnosť Strany maďarskej komunity – Magyar Közösség Pártja (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta nezákonnosť volieb starostu obce Svätý Peter a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Svätý Peter konaných 15. novembra 2014 (ďalej aj „napadnuté voľby“).

Sťažovateľka uvádza, že na účely konania napadnutých volieb malo byť zo strany Okresného úradu Komárno (ďalej len „okresný úrad“) dodaných 2400 ks hlasovacích lístkov pre voľby starostu obce Svätý Peter a 2400 ks hlasovacích lístkov pre voľby poslancov Obecného zastupiteľstva obce Svätý Peter. V skutočnosti však mala obec Svätý Peter dodať predsedom jednotlivých okrskových volebných komisií najskôr hlasovacie lístky v počte rovnajúcom sa počtu oprávnených voličov, t. j. 2292 ks a až následne mali byť na žiadosť predsedov okrskových komisií obcou vydané zvyšné hlasovacie lístky tak, že v celkovom počte ich malo byť vydaných až 2503 ks. Tým malo podľa názoru sťažovateľky dôjsť *„k nezákonnému navýšeniu počtu hlasovacích lístkov minimálne o 103 ks tak pre voľby starostu obce, ako aj pre voľby poslancov obecného zastupiteľstva. Dovoľujeme si poukázať na tú skutočnosť, že zo strany obce Svätý Peter bol predsedom jednotlivých okrskových komisií odovzdaný taký počet hlasovacích lístkov, ktorý nekorešponduje ani s počtom oprávnených voličov a dokonca ani s počtom zákonne zabezpečených hlasovacích lístkov, ktoré môžu byť zabezpečené len prostredníctvom príslušného obvodného úradu.“*. Z uvedeného sťažovateľke vyplýva, že v napadnutých voľbách *„mohlo dôjsť k nezákonnej manipulácii s hlasovacími lístkami a... nezákonnému navýšeniu počtu hlasovacích lístkov minimálne o počet 103 ks tak pre voľby starostu, ako aj pre voľby poslancov obecného zastupiteľstva“*.

Sťažovateľka ďalej namieta, že počas sčítavania výsledkov volieb boli nájdené „aj preložené hlasovacie lístky pričom preloženie hlasovacieho lístka je neodôvodnené, keďže veľkosť hlasovacieho lístka a veľkosť obálky, do ktorej sa má hlasovací lístok vložiť je totožné a máme za to, že k zloženiu hlasovacieho lístka mohlo dôjsť pri jeho nezákonnom vnesení do volebnej miestnosti a že aj práve tieto preložené hlasovacie lístky mohli byť dôvodom pre vyhotovenie nadpočtu hlasovacích lístkov, ktoré sa našli na obci Svätý Peter“.

Na základe uvedeného sťažovateľka tvrdí, že opísaná nezákonná manipulácia s hlasovacími lístkami zakladá objektívnu príčinnú súvislosť vo vzťahu k výsledkom napadnutých volieb „z dôvodu, že nekontrolovaný a nám preukázaný nesprávny počet hlasovacích lístkov je spôsobilý do tak vážnej miery nezákonne ovplyvniť výsledky volieb, že nie je možné považovať výsledky volieb za vierohodné“.

Na základe týchto skutočností sťažovateľka žiada, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vydal vo veci takéto rozhodnutie:

„Ústavný súd Slovenskej republiky vyhlasuje voľby starostu obce Svätý Peter a poslancov Obecného zastupiteľstva obce Svätý Peter konané dňa 15. novembra 2014 za neplatné.“

II.

Podľa čl. 124 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 129 ods. 2 ústavy ústavný súd rozhoduje aj o ústavnosti a zákonnosti volieb do orgánov územnej samosprávy.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

Podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podstatou ochrany ústavnosti vo volebných veciach je ochrana práv zaručených v čl. 30 ústavy, t. j. predovšetkým aktívneho a pasívneho volebného práva. Prostredníctvom čl. 30 ods. 2 a 3 ústavy sa garantuje všetkým oprávneným voličom právo spolurozhodovať o personálnom, resp. politickom zložení príslušných zastupiteľských orgánov pri rešpektovaní zásad všeobecnosti, rovnosti a priamosti volebného práva, ako aj tajnosti hlasovania (aktívne volebné právo). Ústava zároveň garantuje najmä prostredníctvom čl. 30 ods. 4 možnosť (právo) občanov a vo vzťahu k voľbám orgánov územnej samosprávy aj cudzincov s trvalým pobytom na území Slovenskej republiky (čl. 30 ods. 1 druhá veta ústavy) uchádzať sa o zvolenie za člena (poslanca) niektorého zo zastupiteľských orgánov za rovnakých podmienok (pasívne volebné právo) [m. m. PL. ÚS 18/07].

Podstatou zákonnosti volieb do orgánov samosprávy obcí je uskutočnenie volieb v súlade so všetkými právnymi predpismi so silou zákona, ktoré sa týkajú volieb do orgánov samosprávy obcí (*mutatis mutandis* PL. ÚS 34/99). Zistená nezákonnosť volieb do orgánov samosprávy obcí musí byť v príčinnej súvislosti s takým následkom porušenia práv, ktoré je v konečnom dôsledku porušením ústavného volebného práva a jeho princípov (*mutatis mutandis* PL. ÚS 21/94, PL. ÚS 79/2011).

Ústavný súd uplatňuje svoju právomoc vyhlásiť voľby za neplatné alebo zrušiť výsledok volieb podľa § 63 ods. 1 zákona o ústavnom súde iba vtedy, ak k porušeniu zákona Slovenskej národnej rady č. 346/1990 Zb. o voľbách do orgánov samosprávy obcí v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o voľbách“) dôjde spôsobom ovplyvňujúcim slobodnú súťaž politických síl v demokratickej spoločnosti, pričom na uplatnenie tohto oprávnenia sa vyžaduje hrubé alebo závažné porušenie, prípadne opätovné porušenie ustanovení zákonov upravujúcich prípravu a priebeh volieb (napr. PL. ÚS 17/94 a PL. ÚS 18/99). Nie každé porušenie zákona o voľbách teda vyvoláva nevyhnutne neplatnosť volieb alebo voľby kandidáta. Porušenie zákona o voľbách musí dosahovať takú intenzitu, ktorá je spôsobilá založiť následok spočívajúci v nezákonnosti výsledku volieb (PL. ÚS 14/99). Ústavný súd každý prípad posudzuje materiálne, prihliada pritom tak na účel a zmysel volebného zákona, ako aj princípy volebného práva.

V rámci svojej rozhodovacej činnosti už ústavný súd uviedol, že dosiahnutie absolútneho súladu prípravy a priebehu volebného procesu so zákonom je prakticky neuskutočiteľné. Ak by sa nespokojnosť politických strán a hnutí, resp. nezávislých kandidátov zúčastnených na voľbách s volebnými výsledkami prejavila vždy po voľbách iniciovaním konania pred ústavným súdom, môže to viesť k spochybňovaniu parlamentnej demokracie a inštitútu volieb. Vyhlásenie volieb za neplatné, resp. zrušenie ich výsledku z dôvodu nepatrného porušenia ustanovení zákona o voľbách totiž vytvára možnosti pre vedomú manipuláciu s voľbami (obdobne PL. ÚS 19/94, PL. ÚS 85/07).

Z konštantnej judikatúry ústavného súdu taktiež vyplýva, že namietané protiústavné alebo nezákonné konanie musí mať priamy vplyv na dosiahnutý výsledok volieb. Súčasťou zákonných náležitostí sťažnosti sú totiž aj dôvody, pre ktoré sa voľby napádajú, s označením dôkazov [§ 60 ods. 1 písm. b) zákona o ústavnom súde]. Vzhľadom na význam volieb v demokratickej spoločnosti a z neho vyplývajúcu prezumpciu ich ústavnosti a zákonnosti je na sťažovateľovi, aby v záujme prijatia jeho sťažnosti ústavným súdom na ďalšie konanie (pri predbežnom prerokovaní) kvalifikovaným spôsobom označil také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu nasvedčujú, že jeho tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú reálne možné, prípadne pravdepodobné, a zároveň sú spôsobilé preukázať porušenie zákona o voľbách a odôvodňujúce záver o inom legitímnom výsledku volieb. Len domnienka nesprávnosti výsledku volieb nie je dôvodom na rozhodnutie ústavného súdu, ktorým by zrušil výsledok volieb (PL. ÚS 39/95, PL. ÚS 32/03, PL. ÚS 85/07). Túto skutočnosť musí teda sťažovateľ nielen namietat, ale aj doložiť exaktnými dôkazmi, čo zodpovedá prejednávaciemu princípu uplatňovanému v konaní vo volebných veciach, ktorý v protiklade s vyhľadávacím princípom zaťažuje zodpovednosťou za zhromažďovanie dôkazného materiálu predovšetkým sťažovateľa. Nestačí tak ani samotné označenie dôkazov, sťažovateľ musí dôkazné bremeno aj uniesť (PL. ÚS 17/94).

Ústavný súd doručenú volebnú sťažnosť posúdil z uvedených hľadísk a dospel k záveru, že sťažovateľkou uvádzané skutočnosti nesignalizujú také porušenie zákonnosti a ústavnosti napadnutých volieb, ktoré by mohli zásadne ovplyvniť ich výsledok, a tak

odôvodniť vyhlásenie napadnutých volieb za neplatné v zmysle § 63 ods. 1 písm. a) zákona o ústavnom súde.

Sťažovateľka predovšetkým namieta nesúlad medzi okresným úradom deklarovaným počtom dodaných hlasovacích lístkov (2400 ks) a ich skutočným počtom, ktorý bol obcou v deň volieb vydaný predsedom okrskových volebných komisií (2503 ks), pričom nezákonnosť manipulácie s nimi má dokazovať skutočnosť, že predsedom okrskových volebných komisií mali byť najskôr vydané len hlasovacie lístky v počte zodpovedajúcom počtu oprávnených voličov (2292 ks) a až na výslovnú žiadosť predsedov okrskových komisií malo dôjsť k vydaniu aj zvyšných hlasovacích lístkov nachádzajúcich sa v deň volieb na obecnom úrade.

Pri hodnotení tejto námietky ústavný súd zbral do úvahy sťažovateľkou predložené listinné dôkazy, predovšetkým čestné vyhlásenie G. G., predsedu okrskovej volebnej komisie č. 2 v obci Svätý Peter z 21. novembra 2014, čestné prehlásenie M. P., členky miestnej volebnej komisie v obci Svätý Peter z 21. novembra 2014 a písomnú informáciu obvodnej volebnej komisie v Komárne z 25. novembra 2014. Z uvedených listinných dôkazov predložených sťažovateľkou vyplýva nielen skutočnosť, že predsedom okrskových volebných komisií bolo ešte pred začatím volieb (t. j. 14. novembra 2014) vydaných o 103 hlasovacích lístkov viac, než je počet uvedený v potvrdení okresného úradu, ale aj skutočnosť, že prevyšujúci počet hlasovacích lístkov bol pred začatím volieb zabezpečený ich zapečatením, pričom počas volieb boli tieto zapečatené hlasovacie lístky odovzdané miestnej volebnej komisii. O takomto postupe bola miestna volebná komisia počas volieb usmernená obvodnou volebnou komisiou ako komisiou vyššieho stupňa, čo vyplýva z už označenej písomnej informácie obvodnej volebnej komisie v Komárne. Uvedené skutočnosti, ktoré vyplývajú z obsahu sťažnosti, teda svedčia nielen o vzniku pochybení orgánov podieľajúcich sa na príprave a priebehu volieb, ale aj o ich náprave počas volieb.

V tejto súvislosti ústavný súd konštatuje, že existencia vyššieho počtu hlasovacích lístkov, ktoré boli vytlačené pre potreby volieb, ešte sama osebe nemôže viesť k záveru

o neplatnosti volieb, keďže pri zisťovaní ich výsledku sú relevantné len voličmi upravené hlasovacie lístky vložené do volebnej obálky vydanaj okrskovou volebnou komisiou priamo pri volebnom akte a vložené do volebnej schránky. Uvedenú námietku sťažovateľky však nespája žiadna príčinná súvislosť s výsledkom napadnutých volieb, ktorý vyplynul z voličmi odovzdaných platných hlasovacích lístkov, a preto z uvedených dôvodov nie je táto námietka sťažovateľky spôsobilá spochybniť zákonnosť a ústavnosť napadnutých volieb.

Pokiaľ v druhej svojej námietke spochybňujúcej voľby sťažovateľka naznačuje podozrenie z manipulácie výsledku volieb, opierajúc sa pritom o existenciu preložených lístkov vo volebných obálkach vložených do volebnej schránky ústavný súd konštatuje, že toto podozrenie je založené len na domnienke o nezákonnom vnesení upravených hlasovacích lístkov do volebnej miestnosti. Okrem toho, že sťažovateľka neuviedla, v akom rozsahu (resp. počte) sa mali „*preložené hlasovacie lístky*“ nachádzať vo volebných obálkach, nepredložila a ani neoznačila žiadne dôkazy, ktoré by jej podozrenia mohli preukazovať.

Vo vzťahu k uvedenému ústavný súd zohľadňujúc svoju predchádzajúcu judikatúru konštatuje, že len domnienky o nezákonnosti volieb nepostačujú na rozhodnutie ústavného súdu, ktorým by bol zrušený ich výsledok. Vo vzťahu k týmto podozreniam a domnienkam sťažovateľka ani neunesla dôkazné bremeno, keďže dôkazy navrhnuté v závere sťažnosti (zápisnice volebných komisií spolu s preberacím protokolmi volebných písomností a prijatými uzneseniami) už na prvý pohľad nemôžu viesť k preukázaniu nezákonného vnesenia upravených hlasovacích lístkov do volebnej miestnosti pre účely ovplyvnenia výsledkov napadnutých volieb. Podľa názoru ústavného súdu sťažovateľka kvalifikovaným spôsobom neoznačila také dôkazy, ktoré vzhľadom na konkrétne okolnosti prípadu osvedčujú, že jej tvrdenia o neústavnosti alebo nezákonnosti volieb sú pravdepodobné a zároveň spôsobilé preukázať porušenie zákona o voľbách, a tak v konečnom dôsledku odôvodňujúce záver o inom legitímnom výsledku volieb.

Vzhľadom na uvedené podľa ústavného súdu absentuje priama príčinná súvislosť medzi namietaným porušením zákonnosti, resp. ústavnosti volieb a ich výsledkom, ktoré sťažovateľka napáda. Sťažovateľka ani neoznačila dostatočné dôkazy na preukázanie svojich tvrdení o porušení zákonnosti a ústavnosti volieb, a preto podľa názoru ústavného súdu nebolo možné v danej veci dospieť ku konkrétnym záverom o závažnom alebo hrubom porušení ústavy a ďalších právnych noriem v napadnutom volebnom procese. Na základe uvedeného ústavný súd po predbežnom prerokovaní rozhodol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde o odmietnutí volebnej sťažnosti sťažovateľky z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. januára 2015